

Lilly and Pa Saw Htee's

Amazing Animal Facts

လေးလေ နှိပ်စောထီးတို့ရှိ
တိရစ္ဆာန်များ အကြောင်း နှိပ်စာသက်သော
အံ့သြဖွယ်ရာ အကြောင်း အရာများ

လေးလေ နဲ့ ပစောထီး တို့ရဲ့

တိရစ္ဆာန်များ နဲ့ ပတ်သက်သော
အံ့သြဖွယ်ရာ အကြောင်း အရာများ

Lilly and Pa Saw Htee's
Amazing Animal Facts

Lilly and Paw Saw Htee's

Amazing Animal Facts (Burmese version)

Drum Publication Group

P.O Box 66

Kanchanaburi 71000

Thailand

htoo@loxinfo.co.th

May 2004

ISBN - 974-92216-0-5

Do all bees sting?

ပျားတိုင်းတုတ်တတ်သလား။

၁

Where do pandas live?

ပန်ဒါဝက်ဝံတွေဘယ်မှာနေသလဲ။

၂

Is the white rhino really white?

ကြွီအဖြူဟာတကယ်ဖြူသလား။

၃

How can cats see in the dark?

အမှောင်ထဲမှာကြောင်တွေဘယ်လိုမြင်နိုင်သလဲ

၄

Did Unicorns ever exist?

ယူနီကွန်းမြင်းတကယ်ရှိခဲ့သလား။

၅

Which bird flies underwater?

ရေအောက်မှာဘယ်ငှက်ပျံနိုင်သလဲ။

၆

Can birds fly backwards?

ငှက်တွေဟာနောက်ပြန်ပျံနိုင်သလား။

၇

Which bird can smell with its beak?

ဘယ်ငှက်ကနှုတ်သီးနံ့အနံ့ခံနိုင်သလဲ။

၈

Which bird goes to prison?

ဘယ်ငှက်မျိုးတွေဟာအချုပ်နှောင်ခံပြီးထောင်ကျခံရသလဲ။

၉

Which bird catches fish for people to eat?

လူတွေစားဖို့ငါးကိုဘယ်ငှက်ဖမ်းပေးသလဲ။

၁၀

How long would it take to boil an ostrich egg?

ငှက်ကုလားအုတ်ဥကိုပြုတ်ရင်ဘယ်လောက်ကြာမလဲ။

၁၁

How can owls hunt in the dark?

ဇီးကွက်တွေဟာအမှောင်ထဲမှာဘယ်လိုအစားကြာနိုင်သလဲ။

၁၂

Which bird has the widest wingspan?

ဘာငှက်မှာအကွာလှမ်းဆုံးတောင်ပံအလျားရှိသလဲ။

၁၃

Why do parrots talk?

ဘာကြောင့်ကြက်တူငွေ့တွေစကားပြောသလဲ။ ၁၄

How do penguins keep their eggs warm?

ပင်ဂွင်းငှက်တွေဟာသူတို့ရဲ့ဥတွေကိုပူနွေးလာအောင်ဘယ်လိုထားသလဲ။ ၁၅

How do bats locate their food?

လင်းနို့ငွေ့ဟာသူတို့ရဲ့အစာကိုဘယ်လိုရှာသလဲ။ ၁၆

Which bird sleeps in the air?

ဘယ်ငှက်ကလေထဲမှာအိပ်စက်သလဲ။ ၁၇

Can fish fly?

ငါးတွေပျံနိုင်သလား။ ၁၈

Do all fish lay eggs?

ငါးတွေအားလုံးဥဥသလား။ ၁၉

Which fish swims the fastest?

ဘယ်ငါးကအမြန်ဆုံးရေကူးသလဲ။ ၂၀

How can a chameleon look in two places at once?

ပုတ်သင်ညိုဟာနေရာနှစ်နေရာကိုချက်ချင်း (တခါတည်း) ဘယ်လိုကြည့်နိုင်သလဲ။ ၂၁

How can a giraffe kill a lion?

ဘယ်လိုနည်းနဲ့သစ်ကုလားအုတ်ကခြင်္သေ့ကိုသတ်သလဲ။ ၂၂

What is the tallest land animal?

တိရစ္ဆာန်ထဲမှာဘယ်တိရစ္ဆာန်အရပ်အမြင့်ဆုံးလဲ။ ၂၃

Which is the biggest animal?

တိရစ္ဆာန်ထဲမှာဘယ်တိရစ္ဆာန်အကြီးဆုံးဖြစ်သလဲ။ ၂၄

Why can't penguins fly?

ဘာကြောင့်ပင်ဂွင်းငှက်မပျံသန်းနိုင်တာလဲ။ ၂၅

How do fish breath under water?

ငါးတွေရေအောက်ကနေဘယ်လိုအသက်ရှူသလဲ။ ၂၆

What lives at the bottom of the sea?

ပင်လယ်ရဲ့အောက်ခြေမှာဘာကောင်တွေနေသလဲ။ ၂၇

Which is the fastest land animal?

အမြန်ဆုံးပြေးနိုင်တဲ့ကုန်းသတ္တဝါဟာဘယ်အကောင်လဲ။ ၂၈

Why do zebras have stripes?

မြင်းကျားတွေမှာဘာကြောင့်အစင်းအကျားတွေပြတလဲ။ ၂၉

Why does a camel have a hump?

ဘာကြောင့်ကုလားအုတ်မှာဘိုခုံတလဲ။ ၃၀

Why do cheetahs have spots?

တောလိုက်ကျားသစ် (သစ်ကျူတ်) တွေမှာဘာကြောင့်အစက်အပြောက်တွေပြတလဲ။ ၃၁

Is a sea horse really a horse?

ပင်လယ်ရေမြင်း (ရေနဂါး) ဆိုတာတကယ်မြင်းဟုတ်ပါသလား။ ၃၂

Why does an elephant have a trunk?

ဘာကြောင့်ဆင်မှာနွားမောင်းပြတလဲ။ ၃၃

Where do spiders get the silk they use to make webs?

ပင့်ကူတွေဟာပင့်ကူအိမ်တွေလုပ်ဖို့အသုံးပြုတဲ့ပိုးမျှင်ကိုဘယ်ကရသလဲ။ ၃၄

Which spiders are poisonous?

ဘယ်ပင့်ကူတွေဟာအဆိပ်ပြသလဲ။ ၃၅

How do snakes swallow their prey?

မိတ္တူတွေဟာသူတို့ရဲ့သားကောင်ကိုဘယ်လိုမျိုချသလဲ။ ၃၆

Have there ever been any real dragons?

တကယ့်နဂါးတွေပြခဲ့ဖူးသလား။ ၃၇

What kind of bird sleeps with one eye open?

ဘယ်ငှက်မျိုးကမျက်စိတစ်ဖက်တည်းနဲ့အိပ်သလဲ။ ၃၈

What animal never gets sick?

ဘယ်တုန်းအခါကမျှနေမကောင်းခဲ့ဘူးတဲ့တိရစ္ဆာန်ဟာဘာတိရစ္ဆာန်လဲ။ ၃၉

What animal freezes its head in ice?

ဘယ်တိရစ္ဆာန်ကသူ့ရဲ့ခေါင်းကိုရေခဲထဲမှာစိပ်ထားတတ်သလဲ။ ၄၀

How big are ant colonies?

အကြီးဆုံးပုရွက်ဆိတ်အုံ့ခွေပုရွက်အစားဘယ်လောက်ပြသလဲ။ ၄၁

Why do ants walk in a line?

ဘာကြောင့်ပုရွက်ဆိတ်တွေတန်းစီပြီးသွားကြတာလဲ။

၄၂

How small was the smallest dog?

အသေးငယ်ဆုံးခွေးဟာဘယ်အရွယ်အစားထိပြီလဲ။

၄၃

What is the most dangerous wild animal in Africa?

အာဖရိကမှာဘယ်လိုတောခြင်းတိရစ္ဆာန်ဟာအများဆုံးအန္တရာယ်ပြုလဲ။ ၄၄

How small is the smallest winged insect?

တောင်ပံပြတုံးပိုးကောင်တွေထဲမှာအသေးဆုံးအကောင်ဟာအရွယ်အစားဘယ်လောက်ပြီလဲ။

၄၅

How can you help a cow to produce more milk?

နွားတစ်ကောင်ရဲ့နို့ပြုမှုထုတ်လုပ်မှုကိုဘယ်လိုကူညီပေးမလဲ။

၄၆

How many different kinds of animal are there?

တိရစ္ဆာန်မျိုးပေါင်းဘယ်လောက်ပြီလဲ။

၄၇

How far can a kangaroo jump?

သားပိုက်ကောင်ဟာဘယ်လောက်အကွာအဝေးအထိခုန်နိုင်လဲ။ ၄၈

What is the strongest animals in the world for it's size?

ကမ္ဘာပေါ်မှာအင်အားအကြီးမားဆုံးပိုးကောင်ဟာဘာပိုးကောင်လဲ။ ၄၉

Why do some creatures become extinct?

ဘာကြောင့်အချို့သတ္တဝါတွေမျိုးသုဉ်းသွားရလဲ။

၅၀

Do all bees sting?

Only female bees can sting. A bee's sting is like a sharp thorn at the end of its abdomen. If the thorn is left in your flesh, the bee cannot sting again.

ysmwfwwfwfbvm/

ပျားမတွေသာတုတ်တတ်တာပါ။ ပျားတစ်ကောင်ရဲ့အဆိပ်ဆူးချွန်
ဟာချွန်ထက်တဲ့ဆူးကလေးနဲ့တူပါတယ်။ အဲဒီပျားရဲ့ဝမ်းဗိုက်နောက်
ဆုံးပိုင်းမှာရှိတယ်လေ။ ပျားရဲ့အဆိပ်ဆူးချွန်လေးဟာတို့ရဲ့အသား
ထဲမှာစိုက်ဝင်ပြီးကျန်ခဲ့တယ်ဆိုရင်တော့အဲဒီပျားဟာနောက်
တစ်ကြိမ်မတုပ်နိုင် တော့ပါဘူး။

- ◆ Did you know that bees have five eyes?

There are 3 small eyes on the top of a bee's head and 2 larger ones in front.

- ◆ ysmawfbrsuVlgvWzv, f ao;i, twrsuVbWVawC m
ORDacgi ft xur6i/yduseEfvWuawmt a1/36i/v, bql
wmod/m/

Where do pandas live?

In isolated parts of China, high up in the mountains. They are very rare, and live alone in areas of bamboo forest. A Panda's diet is 99% bamboo.

yef gub Dhwab, fneov/

တရုတ်ပြည်ရဲ့ဝေးသီခေါင်လှတဲ့တောင်ပေါ်ဒေသတွေမှာနေပါတယ်။ သူတို့ဟာတွေ့မြင်ရခဲပြီးတော့ဝါးတောတွေရှိတဲ့နေရာမှာသီးသီးခြားခြားနေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့အစာ ၉၉ ရာခိုင်နှုန်းဟာဝါးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

- ◆ Did you know that a newborn giant panda is only the size of a bar of soap?

- ◆ *yef gub Dhygubav;awG*
[mqyymcivmufjshv, f
qlhmod/m/

Is the white rhino really white?

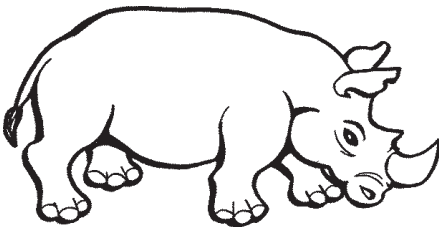
No-it is the same colour as the black rhino! It has a wide upper lip and grazes like a cow. The black rhino's lip is pointed for plucking twigs and leaves.

Bultjzl[mwu, jzlovnm/

မဖြူပါဘူး။ ကြုံအနက်နဲ့အရောင်အတူတူပါပဲ။ သူ့မှာကျယ်ပြန့်တဲ့အပေါ်နှုတ်ခမ်းတွေရှိတယ်။ နွားလိုပဲမြက်စားတယ်။ ကြုံအနက်နဲ့နှုတ်ခမ်းကတော့ချွန်တယ်။ သစ်ခက်သစ်လက်တွေ၊ သစ်ရွက်တွေကိုဆွဲယူဖို့လေ။

◆ Did you know a rhinoceros's horn is made of hair?

◆ *Bultjzl[mwu, jzlovnm/*

How can cats see in the dark?

No animal can see in total darkness, but when the light is poor, cats can enlarge (dilate) the pupils of their eyes. This means that more light is admitted to the eye. Owls use this technique as well.

tari&th&umi&wb, Nri&bv/

လုံးဝကြီးမှောင်မည်းနေတဲ့အခါမှာတော့ဘယ်တိရစ္ဆာန်မှမမြင်ရပါဘူး။ ဒါပေမယ့်အလင်းရောင်ကသိပ်မှိန်သွားတဲ့အခါကြောင်တွေဟာသူတို့မျက်လုံးထဲကသူငယ်အိမ်တွေကိုကြီးလာအောင်ချဲ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့သူတို့မျက်လုံးတွေကအလင်းရောင်ကိုပိုမြင်ရတာပေါ့။ ဇီးကွက်တွေလည်း ဒီနည်းလမ်းကိုသုံးပါတယ်။

◆ Did you know that cat's can't taste sweets?

◆ *allumi&wb/nc&v&om&v&w&b/q&vmo&v/*

Did Unicorns ever exist?

No - the Unicorn was a mythical beast that for centuries was believed to exist. The horse with a single horn in the middle of its head was used on coats of arms. Even today it is still a popular design symbol.

, bUeJriɸwU, ɸbvm/

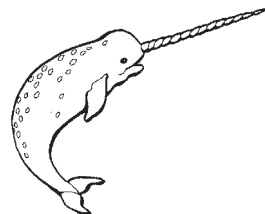
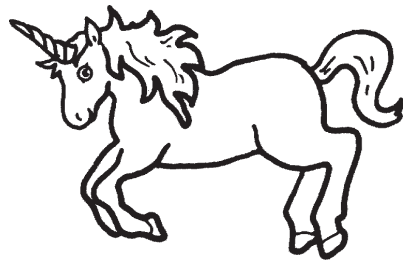
ယူနီကွန်းဆိုတာတယ်မရှိပါဘူး။ သူတို့မှာ ဒဏ္ဍာရီထဲမှာပါတဲ့ခြေလေး
ချောင်းသတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင်
ဒီသတ္တဝါတကယ်ရှိတယ်လို့ယုံကြည်ခဲ့ကြတယ်။ မြင်းရဲ့ခေါင်းအလယ်
တည့်တည့် (နဖူး) မှာချိုတစ်ချောင်းနဲ့ပုံကိုရိုးရာအမှတ်တံဆိပ်ပါတဲ့
ဒိုင်းတွေမှာအသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။ ယနေ့ခေတ်ယနေ့အခါအထိလူ
ကြိုက်များတဲ့အထိမ်းအမှတ်ဒီ ဇိုင်းပုံစံဖြစ်ပါတယ်။

◆ Did you know many people
believe the stories of the
unicom started when
people found the skull of

narwals?

◆ *ɸbwɸ m(narwal) ɸbc:wɸgwɸɸ
&ɸacgiɸcɸɸawɸwnɸu, bUeJriɸɸ
aɸmiɸuɸ ɸunɸɸ
qɸwɸiɸbɸvm/*

Which bird flies underwater?

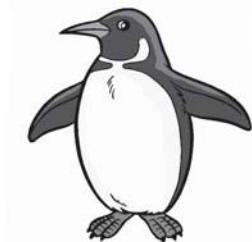
On land the flightless penguin is a clumsy, funny creature. Underwater it 'flies' with great speed and grace.

a&tmufib, fnyllbv/

ကုန်းပေါ်မှာတော့မပျံနိုင်တဲ့ပင်ဂွင်းငှက်ဟာကိုးရိုးကားရားနိုင်ပြီးရယ်စရာကောင်းတဲ့ငှက်တစ်ကောင်ပေါ့။ ရေအောက်မှာတော့အရှိန်အဟုန်ပြင်းပြင်းနဲ့ပြေပြစ်တင့်တယ်စွာပျံသန်းနေသကဲ့သို့ရေကူးနိုင်ပါတယ်။

◆ Did you know that penguins "fly" underwater at up to 12.5 km/h?

◆ *a&tmufiyif[mvpén&D*
12.5 ပါး/မိနစ်မီတာ/နာရီ
w, bllvmod/m/

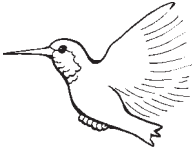

Can birds fly backwards?

Humming birds can! These tiny birds with their high-speed wing beats can fly in any direction, even backwards. They can also keep their bodies perfectly still in mid-air.

i l h w l m e m u f y e f l b v m /

ပိတုန်းငှက်တွေပျံနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီသေးငယ်တဲ့ငှက်ကလေးတွေဟာ တောင်ပံကိုအရှိန်ပြင်းပြင်းနဲ့မြန်မြန်ရုတ်ခတ်နိုင်တဲ့အတွက်ဘယ်ဘက်ကိုမဆိုပျံသန်းနိုင်ပါတယ်။ နောက်ဘက်ကိုတောင်မှနောက်ပြန်ပျံသန်းနိုင်ပါတယ်။ သူတို့တွေဟာသူတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကိုလေထဲမှာလုံးဝငြိမ်နေအောင်လည်းထိန်းထားနိုင်ပါတယ်။

- ◆ Did you know that hummingbirds are the smallest birds? It is less than 7 cm long and weighs less than a small coin and is so tiny that one of their enemies is an insect.

◆ *y l v e f i l m t a o ; i , t q l i l f*
j z p l y p o l w l t c s f l m 7 q i l v b v m
x u l w l y l u b q l t a u j y m w p f y m p m
y l t a v ; 1 / 2 v , p o l w l k e b l m y l
a u m i l i , h v ; a w l t h a u m i h w j z p f
w , t q l v m o d v m /

Which bird can smell with its beak?

The Kiwi from New Zealand has nostrils at the tip of its beak. It sniffs out insects and worms and then pecks them out of the earth with its long beak.

b, f s s E l w b e l t e l t e l t b v l

နယူးဇီလန်ပြည်ကကီဝီငှက်ရဲ့နှုတ်သီးထိပ်ဖျားမှာနှာခေါင်းပေါက်တွေရှိတယ်။ ပိုးကောင်လေးတွေ၊ ပိုးမွှားလေးတွေကိုနှုတ်သီးနဲ့အနံ့ခံတယ်။ ပြီးတော့မှမြေကြီးထဲကပိုးကောင်လေးတွေကိုသူ့ရဲ့ရှည်လျားတဲ့နှုတ်သီးနဲ့ပေါက်ပြီးထိုးဆိတ်စားတယ်။

◆ Did you know that Kiwi birds are blind, they hunt by smell?

◆ *u D D s a w & f s p d n b m s j r i & b l /*
l y d a w n t p m u l t e l t l y d
1/2 n w , t q l h m o d m /

Which bird goes to prison?

The female hornbill is sealed into her nest in a hollow made by the male. He does this to protect both her and the eggs from dangers such as monkeys.

b, f i s i r s h a w t m t c s y h E b i c h y p a x m i l u s h o v

အောက်ချင်းငှက်မဟာအောက်ချင်းငှက်ဖိုပြုလုပ်ပေးထားတဲ့ကလိုင်
ခေါင်းထဲမှာအလုံအပိတ်ခံရပါတယ်။ ငှက်ဖိုဒီလိုလုပ်ရတာက
လည်းသူမရောဥတွေပါအန္တရာယ်ကလွတ်အောင်ကာကွယ်ထား
တာပါ။

◆ Did you know that hornbills will eat almost anything? Insects are very important but also berries, seeds and some buds, plus snails, mice, nestling birds, lizards and tree frogs.

◆ *a t m u t s i f i s h a w t m t p m t p m t m*
v l e d y g u p m l u y g w, f o l w i t w l u y h
a u m i h v; a w t a & y g t & n a & m u l w i t j y i f
t a p l r m p h y g w i t & n l f w i t o p e t n e f
t z l a w t c 1/2 u p u f a y g u t g p i s l u a v;
a w t t d h j r f i e b p y i l u p l u w w l m a w t
j z p l u, l q l l v m o d l m /

Which bird catches fish for people to eat?

In the East, fishermen use the cormorant to dive underwater to catch fish for them. A metal ring around the bird's neck stops it from swallowing the fish.

vhwβmzlgub, fɪnɜrfay;ov/

ခြေချောင်းချင်းအမြှေးစပ်နေတဲ့၊ ရေငုပ်တတ်တဲ့ဒင်ကြီးငှက်ဟာအလွန်အမင်းကိုင်းကြိုက်တတ်တဲ့ငှက်ပေါ့။ ကမ္ဘာ့အရှေ့ဘက်နိုင်ငံတွေမှာတံငါသည်တွေကအဲဒီငှက်ကိုရေငုပ်ခိုင်းပြီးရေအောက်မှာရှိတဲ့ငါးကိုသူတို့အတွက်ဖမ်းခိုင်းတယ်။ ဖမ်းမိတဲ့ငါးကိုမြိုချလိုမရအောင်ငှက်ရဲ့လည်ပင်းမှာသတ္တုကွင်းလေးတပ်ဆင်ပေးထားတယ်။

◆ Did you know that people use many animals to catch other animals. Ferrets are still widely used in Britain, Europe and Australia to hunt rabbits?

◆ ***wɔpæhɪwɪl/hwɪ tɪcmwɔpæɜrfzlt oɦyɪluygw, f a'rg yɪu wɪzlrɪɪuɪvɛ? Oa&myvɪlɪEʃɪbpaɪv;vsvɪl, kɛhwɪkɜrf ay;zɪ cɪt cɛbɔt oɦyɪlɪw, kɪɪvmɔdɪm/***

How long would it take to boil an ostrich egg?

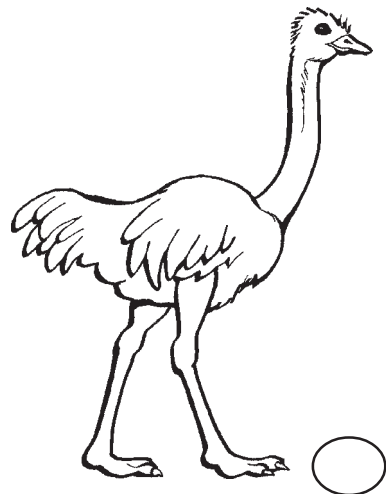
To soft boil a hen's egg for breakfast would take four minutes. An ostrich's egg is about the size of a coconut and would take at least 40 minutes to boil.

ိမ်လုကတလဝုလုကု၊ ခ်မုလုကု

နံနက်စာအတွက်ကြက်ဥတစ်လုံးကိုမကျက်တကျက်ပြုတ်မယ်ဆိုရင်လေးမိနစ်ကြာပါလိမ့်မယ်။ ငှက်ကုလားအုတ်ဥဟာအုန်းသီးအရွယ်အစားလောက်ရှိပြီး ဥကိုပြုတ်ရင်အနည်းဆုံးမိနစ်လေးဆယ်ကြာပါလိမ့်မယ်။

♦ Did you know the biggest bird in the world is the ostrich, which can grow up to 3 meter tall and weight up to 157 kg?

♦ *urday: rbit ludi qhli မှာ မိမ်လုကတလုကု၊ ပိုလုကုတု
tjri မှ 3 ရီမီတာလျှင် 157 ပလုကုရပ်၊ ခုလုကု*

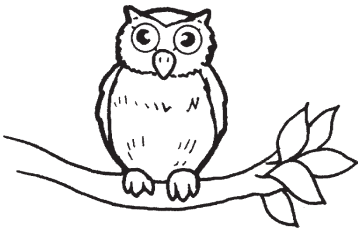

How can owls hunt in the dark?

The owl listens for the sounds of shrews or mice. It swivels its head until the sound is equally loud in both ears. The owl can then pinpoint exactly where the sound is coming from.

Zpuxhwl mtarhi xhib, lvt pm/8Elbv/

ဇီးကွက်ကကြက်စုတ်တွေဒါမှမဟုတ်ကြက်တွေရဲ့အသံကိုနားထောင်တယ်။ သူ့ရဲ့နားနှစ်ဘက်မှာကြက်အော်တဲ့အသံရဲ့ကျယ်လောင်မှုဟာအညီအမျှမဖြစ်မချင်း၊ မကြားမချင်းသူ့ရဲ့ခေါင်းကိုဆုံလည်လိုလှည့်ပေးတယ်။ အဲဒီနောက်အသံဘယ်နေရာကလာတယ်ဆိုတာကိုဇီးကွက်ကအတိအကျရှာဖွေနိုင်ပါတယ်။

◆ Did you know that owls have eyeballs that are tubular in shape because of this, they cannot move their eyes?

◆ *Zpuxhwl mtarhi xhib, lvt pm/8Elbv/*
ye hcmi /yphit/ zplvlt wlvrsul
pdl/ lunt lunt hlvlt & b/
qlhmod/m/

Which bird has the widest wingspan?

Some species of the albatross can have a 3 meter wingspan-the widest of any bird. The albatross is a sea bird which rides on the air currents, rarely flapping its long, narrow wings.

b, f i s u f h i t u b i v s f q l a w m i f y h v s m 1/2 b v l

ပင်လယ်စင်ရော် (ဇင်ယော်) အယ်ဘာထရော့စ် ငှက်ကြီးမျိုးရဲ့အချို့ မျိုးစိတ်တွေမှာ ၃ မီတာလောက်ရှိတဲ့တောင်ပံအလျားရှိတယ်။ ငှက် တွေအားလုံးထဲအကွာလှမ်းဆုံး (အတိုင်းအတာ) ဖြစ်ပါတယ်။ ပင် လယ်စင်ရော် အယ်ဘာထရော့စ် ဟာလေစီးကြောင်းတွေကိုစီးတယ်။ သူ့ရဲ့ရှည်လျားကျဉ်းမြောင်းတဲ့တောင်ပံတွေကိုတော့ခတ်ခဲပါတယ်။

- ◆ Did you know that the Albatross lands only once every couple of years to breed and can travel hundreds of thousands of miles each flight?
- ◆ *y i l , p i a n h w l m 2 E p l v c g j r j y i h y : u l b m q u b h z l t w l a f q i f o u l l u w , b q l v m o d m / w p t g y t b e f & i f l h y g i f o d f o e f a y g i f r m p h y t b e f l u w , f*

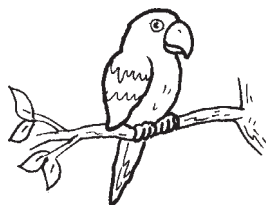
Why do parrots talk?

In the wild, parrots are sociable birds and call to each other with clicks, squeaks and screams. When they are kept in captivity they sometimes seem to speak like humans. However, the parrots are not really speaking. They are just copying human voices.

bmalumi nu ulw h' fawp umajymov

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေထဲမှာကြက်တူရွေးတွေဟာအဖော်အပေါင်းနဲ့ပျော်မွေ့တတ်တဲ့ငှက်တွေဖြစ်တယ်။ သူတို့ဟာ တစ်...တစ်မြည်သံ၊ ကျီး...ကျီးမြည်သံတွေပြုလိုက်၊ စူးစူးဝါးဝါး အော်မြည်လိုက်နဲ့၊ တစ်ကောင်ကိုတစ်ကောင်ကတွန်ကျူးခွန်းဆင့်ပါတယ်။ သူတို့ကိုဖမ်းဆီးပြီးလှောင်အိမ်နဲ့ထည့်ထားမယ်၊ မွေးထားမယ်ဆိုရင်သူတို့တွေဟာတစ်ခါတစ်ရံလူတွေ လိုစကားပြောတယ်လို့ထင်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့်ကြက်တူရွေးတွေဟာတကယ့်လူစကားကိုပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့တွေဟာလူတွေရဲ့အသံတွေကိုတုပအော်မြည်တာသာဖြစ်ပါတယ်။

- ◆ Did you know that the only two animals that can see behind itself without turning it's head are the rabbit and the parrot?

◆ *wapaeEpr f'zplw kēlu ulw h' somol
wllhemubulw h'acgi /rvn bēllun h'f
w, fqlvmol m/*

How do penguins keep their eggs warm?

King penguins live near the cold South Pole. The females each lay one egg on the ice in midwinter. The male penguin tucks the egg between his feet and his bulging stomach to keep it warm, until it hatches about two months later.

yifesi ubaw[molw DawuyhaE vmat mib, mkm
ov/

ပင်ဂွင်းငှက်ကြီးတွေဟာအလွန်အေးတဲ့တောင်ဝင်ရိုးစွန်းနားမှာနေပါတယ်။ ဆောင်းဥတုအလယ်လောက်ရောက်ရင်ပင်ဂွင်းငှက်မတွေထဲကတစ်ကောင်စီဟာရေခဲပြင်ပေါ်မှာဥတစ်ဥစီဥကြပါတယ်။ ပင်ဂွင်းငှက်ဖိုကအဲဒီဥကိုသူ့ရဲ့ခြေထောက်ကြားနဲ့ဖုထစ်ဖေါင်းကားနေတဲ့ဝမ်းဖိုက်ရဲ့ကြားကိုဆွဲသွင်းပြီးအပူဓာတ်ကိုရစေပါတယ်။ နောက်နှစ်လလောက်ကြာပြီးဥကနေအကောင်မပေါက်မချင်းအနွေးဓာတ်ကိုဆက်ပြီးပေးပါတယ်။

- ◆ Did you know that penguins can jump as high as 2 meter in the air?

◆ *yilufishaw[mavxh2 rlvmtxd
chevEliw, bqlvmovm/*

How do bats locate their food?

Bats have weak eyes, so they use their ears to locate flying insects. They send out high-pitched noises and listen for the echoes. They can tell if the echo comes from an insect, and work out exactly where it is.

viʃEhwaʃ moʊwɪtpmub, ʃvɪʃoʊʃ

လင်းနို့တွေမှာအားနည်းတဲ့မျက်စိတွေရှိတယ်။ ဒါကြောင့်သူတို့ကသူတို့ရဲ့နားရွက်တွေကိုအသုံးပြုပြီး (သူတို့ရဲ့အစာအတွက်) ပျံသန်းနေတဲ့အင်းဆက်ပိုးကောင်လေးတွေကိုရှာဖွေရပါတယ်။ သူတို့ကအသံမြင့်တွေကိုလွှင့်ထုတ်တယ်။ ပြီးတော့ပဲ့တင်သံတွေကိုနားထောင်တယ်။ အင်းဆက်ပိုးကောင်ဆီကပဲ့တင်သံပြန်လာရင်အဲဒီပိုးကောင်ဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာအတိအကျပြောနိုင်ပြီးအစာအတွက်ရှာဖွေနိုင်ပါတယ်။

◆ Did you know that During World War II, Americans tried to train bats to drop bombs?

◆ *'lvʃ ʊrɪppftcɛʃtər&ʊeʃtər
awʃ mviʃEhwaʃmɛʃbubɪʃvɛʃyɪts
ay;w, ʃqɪvmɔd/m/*

Which bird sleeps in the air?

The swift sleeps, feeds and even mates in the air. It is perfectly built for flying. Its long, swept-back wings help it to fly fast and high in the sky, where it hunts for insects. But its legs and feet are weak. It is hard for swifts to hop or walk. Some swifts spend almost all their lives flying.

b, fɪlɪʌvxtɪtʃpʊbʌ/

ဆွစ်စ် ဆိုတဲ့ပျံလွှားငှက်မျိုးဟာအိပ်စက်တာ၊ အစာစားတာ၊ ပြီးတော့ မိတ်လိုက်တာတောင်မှလေထဲမှာပဲပြုလုပ်ပါတယ်။ ဒီငှက်မျိုးကိုပျံသန်းဖို့အတွက်ပဲလုံးလုံးလျားလျားသဘာဝတရားကဖန်တီးတည်ဆောက်ပေးထားတာဖြစ်တယ်။ သူ့ရှည်လျားပြီးကျယ်ပြန့်တဲ့တောင်ပံတွေကသူ့ကိုကောင်းကင်ယံမှာမြန်မြန်နဲ့မြင့်မြင့်ပျံသန်းနိုင်ဖို့အကူအညီပေးတယ်။ အဲဒီလေထဲမှာပဲအင်းဆက်ပိုးကောင်လေးတွေကိုရှာဖွေစားသောက်တယ်။ ဒါပေမယ့်သူ့ရဲ့ခြေထောက်နဲ့ခြေထောက်အောက်ပိုင်းတွေကအားနည်းတယ်။ ပျံလွှားငှက်တွေအတွက်ခုန်ဆွ ခုန်ဆွလုပ်ဖို့ မြေပြင်မှာလျှောက်လှမ်းဖို့ဆိုတာခက်ခဲလှပါတယ်။ အချို့ **ဆွစ်စ်** ဆိုတဲ့ပျံလွှားငှက်တွေဟာသူတို့ရဲ့တစ်သက်တာလုံးနီးပါးကိုလေထဲမှာပျံသန်းရင်းနဲ့အချိန်ကိုကုန်လွန်စေပါတယ်။

- ◆ Did you know that the fastest bird in the world is the Spine-tailed swift and can fly to 136.6 km/h?
- ◆ *pzɛfəxlvɪtʃpʊbʌ/ mt a0; qɪkɪj;*
Eɪlɪwɪfɪtʃpɪw, / wɛntɪl
136.6 ɒlɪvɪt xɪtɪbɛl Eɪlɪw, /
qɪvmodɪm/

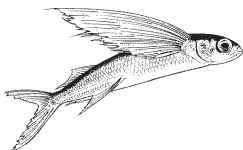

Can fish fly?

Not really, but the flying fish have large pectoral fins, which act as wings. Their tails propel them out of the water to glide at speeds of 65 km/h.

igawfshbvm/

တကယ်မပျံသန်းနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ငါးပျံတွေမှာကြီးမားတဲ့ရင်ဘတ်ဆူးတောင်တွေရှိတယ်။ အဲဒီဆူးတောင်တွေကအတောင်ပံတွေအဖြစ်ဆောင်ရွက်တာပေါ့။ သူတို့ရဲ့အမြီးကသူတို့ ကိုရေထဲကနေအပေါ်ကိုအရှိန်နဲ့တွန်းပေးလိုက်တယ်။ တစ်နာရီခြောက်ဆယ့်ငါးကီလိုမီတာနှုန်းအရှိန်နဲ့လေထဲမှာညင်ညင်သာသာလျှော့ပြီးသွားလာတာပေါ့။

◆ Did you know that flying frogs live in trees and have extra webbing between their toes which allows them to glide away from danger?

◆ *zmyshw[moplyibyr:rnæwwwluw, /
olwkhjacsniflmrtræp;uylyptE&m, /
uvlvhtmi ftvç lwlvsvnothæpEllf
w, bqlvmoldm/*

Do all fish lay eggs?

No. Several species, such as the sailfin molly, keep their eggs inside until they hatch. Then they give birth to as many as 200 live young.

igawltm vH00ovm/

ငါးတွေအားလုံးမဥပါဘူး။ ဆေးလ်ဖင်မော်လီငါး လိုအချို့မျိုးစိတ်တွေ ဟာသူတို့ရဲ့ဥတွေကိုသူတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်အထဲမှာပါထိန်းသိမ်းထား ပါတယ်။ ဥကနေအကောင်မပေါက်မချင်းပေါ့။ အဲဒီနောက်မှာတော့ သူတို့ဟာသက်ရှိငါးကလေးအကောင်နှစ်ရာလောက်မွေးဖွားပါတယ်။

◆ Did you know that a father sea catfish keeps the eggs of his young in his mouth until they are ready to hatch?

◆ *yiv, igcIt xDvrH[molwBawEh
ygpyxtf60rmayguivlt xkxfotfxm
ay;w, bqlvmot/m/*

Which fish swims the fastest?

Sailfish are the fastest swimmers, reaching speeds of up to 109km/h. The fish's large dorsal fin can lie flat against its body when it is swimming at speed to help streamline it.

b, i g u t j r e b l a & u l o v l

ကျောရိုးဆူးတောင်ပြားကြီးပါတဲ့ဆေးလ်ဖ်ရှ်ငါးမန်းမျိုးတွေဟာရေကူးအမြန်ဆုံးငါးတွေဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နာရီမှာတစ်ရာ့ကိုးကီလိုမီတာနှုန်းထိရောက်ရှိအောင်ကူးနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီငါးရေကူးနေတဲ့အချိန်မှာကျောပေါ်ကကျောရိုးဆူးတောင်ကြီးတွေဟာသူ့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာကပ်ပြီးပြားသွားပါတယ်။ ရေထုအတွင်းရေကူးတဲ့အခါပေါ့ပဲသွက်လက်အောင်ကူညီပေးတဲ့အနေနဲ့ပါ။

- ◆ Did you know that many fish can change sex during the course of their lives?

- ◆ *i g r a m p h i [n z l t o f i l t o u l w m*
w p h v t u b j y m i f E l l w , t q l v m o i f
o l w m /

How can a giraffe kill a lion?

Although he has few enemies the giraffe can kill a lion with the power of his long legs and heavy hooves.

b, /v/ n/ f/ e/ b/ p/ l/ u/ k/ v/ m/ t/ l/ w/ l/ j/ c/ a/ o/ l/ u/ b/ w/ b/ v/

သစ်ကုလားအုတ်မှာသူ့ကိုရန်မူမယ့်သူအနည်းငယ်သာရှိတယ်။ သူတို့မှာအင်အားကြီးတဲ့ခြေချောင်းတွေနဲ့ပြင်းထန်တဲ့ခွာတွေကြောင့်ခြင်္သေ့ကိုသတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

- ◆ Did you know that giraffes can clean their ears with their half meter long tongue?

- ◆ ***o/ p/ l/ u/ k/ v/ m/ t/ l/ w/ l/ j/ c/ a/ o/ l/ u/ b/ w/ b/ v/***
e/ b/ l/ e/ m/ u/ l/ b/ e/ l/ s/ i/ (v/ s/ u/) E/ l/ l/ w/ , l/ q/ l/ w/ m/ o/ d/
v/ m/ /

What is the tallest land animal?

The giraffe is the tallest land animal.

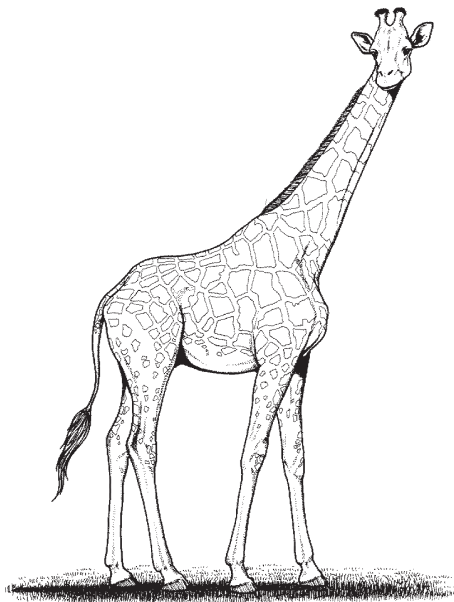
When a giraffe's baby is born it falls from a height of 2 meter, normally without being hurt.

w&pælxhɪb, lɔpæft&yftjriqlv/

သစ်ကုလားအုတ်ဟာကမ္ဘာပေါ်မှာအရပ်အမြင့်ဆုံးတိရစ္ဆာန်ဖြစ်တယ်။ မိခင်ရဲ့ဝမ်းတွင်းအမြင့် ၂ မီတာကနေမွေးကျလာတဲ့သစ်ကုလားအုတ်လေးဟာဘာမှထိခိုက်နာကျင်မှုကိုမခံစားရဘူး။

- ◆ Did you know that in spite of its extralong neck, a giraffe has only the same number of bones in its neck as a man or a mouse? seven

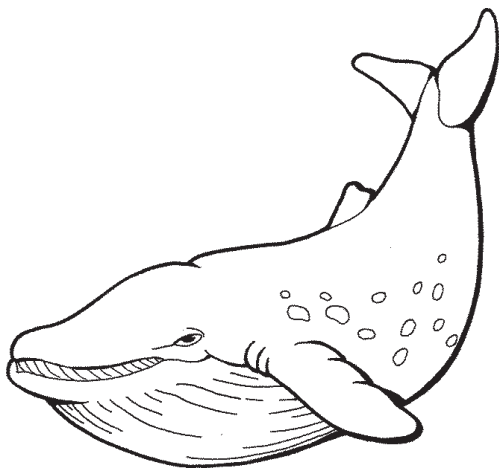
- ◆ *opʊkʌm tɪv[mʌnʃi/ʃəbɪrɪvɛl uʊb wɔl nʃi/ʃɛp f*
acsi/ʃɪv, ɛqlvmɔl m/

The biggest animal that has ever lived is the blue whale. It is even larger than the biggest dinosaurs were. Blue whales can weigh as much as 150 cars! The blue whale is so long that eight elephants could stand along its back. The size of a blue whale's heart is that of a small car.

ကမ္ဘာပေါ်မှာအသက်ရှင်နေထိုင်ခဲ့ဖူးသမျှသက်ရှိသတ္တဝါတွေထဲမှာ
ဝေလငါးဟာအကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။ ဒိုင်နိုဆော့ထက်ပိုပြီးကြီးတယ်။
ဝေလငါးရဲ့အလေးချိန်ဟာကားအစင်း (၁၅၀) လောက်ရှိပြီး
အလျားကတော့ဆင် (၈) ကောင်စီတန်းရပ်နေတာလောက်ရှိတယ်။
ဝေလငါးရဲ့နှလုံးဟာကားငယ်တစ်စင်းစာလောက်ရှိပါတယ်။

A black and white line drawing of a young girl with short dark hair in pigtails. She is sitting on the floor with her legs tucked under her. Her arms are outstretched to the sides, and she has a wide-eyed, open-mouthed expression, suggesting surprise or excitement. She is wearing a simple, light-colored dress with a small bow at the waist.

◆ arɪcpa0vigi, ɛv;awɪmv&uf
uɪ#90 uɪvɪ&ɾɪvmuftav;csɪ
wɪvmvwwɪv, ɪqɪvmɔdɪm/

Why can't penguins fly?

Penguins can't fly because their wings are too small to keep their heavy bodies up in the air. But penguins are very good swimmers and divers. They use their wings as paddles in the water.

braMumiyif6fi5rytbeEElwmvJ

ပင်ဂွင်းငှက်မပျံသန်းနိုင်တာကသူတို့ရဲ့တောင်ပံတွေဟာအရမ်းသေးငယ်ပြီးလေးလံလွန်းတဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလေထဲပျံသန်းနိုင်အောင်မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်ပင်ဂွင်းငှက်တွေဟာအကောင်းဆုံးရေကူးသမားနဲ့ဒိုင်ဗင်ထိုးသမားတွေဖြစ်တယ်။ ရေထဲမှာသူတို့ရဲ့တောင်ပံတွေကိုလှေတက်လိုသုံးကြတယ်။

◆ Did you know that penguins mate for life?

◆ *yif6fi5hvw[molvMuz:wp5umi5oqlb0t&iftopfxyf%5awmb,qhvmolv,m/*

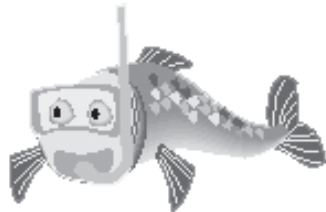
How do fish breath under water?

Fish have to breathe to stay alive, just as you do. But while you breathe oxygen from the air, fish take it from water. As they swim, fish gulp in water and push it out through slits called gills on their heads. Oxygen passes from the water into the fish blood inside their grills.

igaw&atmuhaeb, mtou/sov/

မင်းတို့လိုပဲအသက်ရှူတာပေါ့။ ဒါပေမယ့်တို့တတွေကအောက်ဆီ
ဂျင်ကိုလေကရရှိပါတယ်။ ငါးကအောက်ဆီဂျင်ကိုသူ့ရဲ့ပါးဟက်က
နေသွင်းယူပါတယ်။ ရေကပါးဟက်ကိုဖြတ်သန်းစီးဆင်းတဲ့အခါရေထဲ
ကအောက်ဆီဂျင်ဟာငါးပါးဟက်သွေးကြောလေးတွေထဲကိုရောက်
ရှိသွားပါတယ်။

- ◆ Did you know that the world's oldest known captive goldfish, Tish, died peacefully at home in his tank at the age of at least 43 in 1999?
- ◆ 1999 *Espresso*: rivit rnt ot d d w l g u e x f a n f r l x m w l a 1/2 g w p l m o b e c h i t t h u p x f m t f c r s p o o q l k l y p t l t c s f r i t e n f q l t o u f 43 E s p / n v , l q l h m o d m /

It is very dark in the deep sea but many strange fish and other creatures live there. The loose jaw has a huge gaping mouth which traps food. The viperfish is a fierce predator with long, sharp teeth. The hatchetfish has bulging eyes which help it see clearly in the gloom. The anglerfish attracts its prey by waving a shining lure on its snout.

yiiv, &htmuajcrfiomaumiawaeov/

ပင်လယ်ရေနက်ပိုင်းအောက်ခြေမှာအရမ်းကိုမှောင်မိုက်နေပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ထူးဆန်းတဲ့ငါးအမြောက်အမြားနဲ့အခြားသတ္တဝါတွေဟာ အဲဒီနေရာမှာနေထိုင်ကြပါပြီးလှစ်ဂျောငါးမှာပါးစပ်ရှိတယ်။ သူစားသောက်မဲ့အစားအစာတွေကိုအဲဒီပါးစပ်နဲ့ထောင်ဖမ်းတယ်။ ဗိုက်ပါးငါးကတော့ရှည်လျားပြီးချွန်မြနေတဲ့သွားတွေရှိတဲ့ငါးပေါ့။ ဟက်ချက်ငါးမှာတော့ဖောင်းပြီးစူထွက်နေတဲ့မျက်လုံးတွေရှိတယ်။ အန်ဂလာငါးကတော့သူ့ရဲ့နာယောင်ပေါ်ကတောက်ပပြီးစွဲမက်ဖွယ်ရာကောင်းတဲ့အရာလေးကိုတလွှားလွှားလှုပ်ယမ်းပြီးသူ့ရဲ့သားကောင်ကိုဆွဲဆောင်ခေါ်ယူတယ်။

- ◆ **Did you know there are no plants or light at the bottom of the deep sea?**

- ◆ yiv, h&eufyif&htmuajcrftiyihw&ltvifa&mir%bl
qlvmod/m/

Which is the fastest land animal?

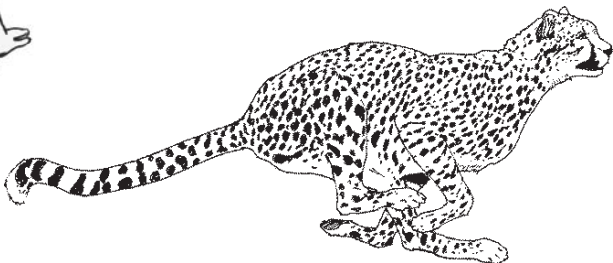
The world's fastest land animal is the cheetah, which can run at speeds of up to 100 kilometers an hour. However, it cannot run very far at this speed.

tjreɓɓaj;Eɪwɪɓowŋ[mb, ftəumiɪv]

ကမ္ဘာ့အမြန်ဆုံးပြေးနိုင်တဲ့ကုန်းသတ္တဝါဟာတောလိုက်ကျားသစ်ဖြစ်တယ်။ တစ်နာရီမှာကီလိုမီတာတစ်ရာအထိပြေးနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစံချိန်အတိုင်း (အကြာပြီး) အဝေးကြီးမပြေးနိုင်ပါဘူး။

◆ Did you know that a hippo can run faster than man?

◆ *a&jriɪ[mvbw&uɪjɪɓtəj;jreɪw, ɓɪvmɔɪm/*

Why do zebras have stripes?

One theory is that as zebras travel together in large groups, the stripes make them all blend together so predators at a distance can't pick out a single animal to chase.

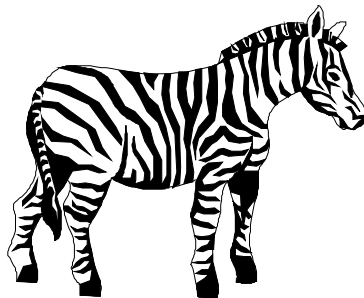
jri f u s n a w f i b n a l l u m i f t p i f t u s n a w f i v m v /

မြင်းကျားတွေဟာအုပ်စုကြီးတွေဖွဲ့ပြီးအတူတကွသွားလာတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုသွားလာတဲ့အခါအစင်းကျားတွေကသူတို့အားလုံးကိုခွဲခြားလို့မရအောင်ရောသွားစေတယ်။ ဒီတော့ခပ်လှမ်းလှမ်းကနေသူတို့ကိုဖမ်းယူစားသောက်မဲ့သားရဲတိရစ္ဆာန်တွေဟာတစ်ကောင်ချင်းကိုခွဲခြားရွေးချယ်ပြေးလိုက်ပြီးမဖမ်းနိုင်တော့ဘူးပေါ့။

◆ Did you know that no two zebras have the same markings?

◆ *jri f u s n a w f i b n a l l u m i f t p i f t u s n a w f i v m v /*
aw f i m v p h u m i f w h a l l u b l q l v m o d v m /

Why does a camel have a hump?

Camels are mainly desert creatures. Their bodies are capable of shoring fat in their humps and then using this hump for nourishing when nothing else is available. Camels are also able to survive long periods without water. They obtain much of their water from desert plants and when they finally find water, they can drink much more at once than any other animal.

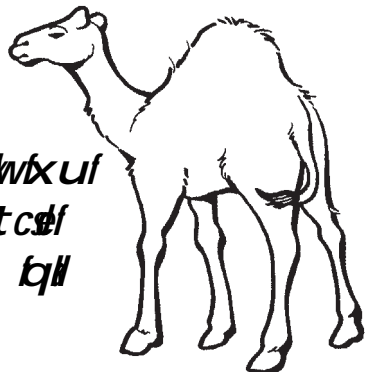
bmali mi luk m tlv f b l v m v /

ကုလားအုတ်တွေဟာများသောအားဖြင့်သဲကန္တရသတ္တဝါတွေဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်တွေဟာသူတို့ရဲ့ဘို့တွေထဲမှာအဆီကိုသိုလှောင်ထားနိုင်စွမ်းရှိတယ်။ စားစရာအစားအစာဘာမှမရရှိနိုင်တော့တဲ့အခါသူတို့ရဲ့အဲဒီဘို့ကိုအစာအာဟာရအဖြစ်သုံးတယ်။ ကုလားအုတ်တွေဟာရေမရှိဘဲနဲ့လည်းအချိန်အကြာကြီးဆက်လက်အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်တယ်။ သူတို့ဟာသဲကန္တရအပင်တွေကနေသူတို့အတွက်ရေအမြောက်အမြားကိုရရှိတယ်။ နောက်ဆုံးရေကိုတွေ့ပြီးဆိုရင်တော့အခြားဘယ်တိရစ္ဆာန်မဆိုရေကိုချက်ချင်းတစ်ခါတည်းအများကြီးပိုသောက် နိုင်စွမ်းရှိပါတယ်။

- ◆ Did you know that a rat can last longer without water than a camel?

◆ *u u f i m u k m t l v x u f
y l l a & r / f e l v n i t c e f
t l u n b u a e E l l v , t q l
w m o d m /*

Why do cheetahs have spots?

Cheetahs, like many other wild cats, have spots to help hide them in the grasslands where they live. With camouflage, a cheetah can get close enough to its prey without being seen in order to lunge at it and hopefully catch it.

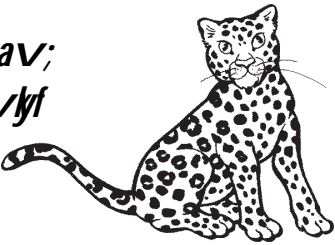
*awm/vlɪsɪnɔp(ɔpɪsɪv)awfɛɪmmalɪmɪltɪpʊftajmɪf
awfɛɪvɪm/*

တောလိုက်ကျားသစ် (သစ်ကျူတ်) တွေမှာအခြားကြောင်မျိုးနွယ်စုဝင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်အများအပြားလိုပဲသူတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာအစက်အပြောက်တွေရှိတယ်။ အဲဒီအစက်အပြောက်တွေကသူတို့ကိုနေထိုင်ရာမြက်ခင်းပြင်တွေထဲမှာပုန်းအောင်းနေထိုင်ဖို့ရာအကူအညီပေးတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့တစ်သားတည်းဖြစ်အောင် ကိုယ်ရောင်ဖျောက်နိုင်မှုကသစ်ကျူတ်တစ်ကောင်ကိုသူ့ရဲသားကောင်အနားလုံလောက်တဲ့အကွာအဝေးအထိနီးကပ်စွာရောက်သွားစေနိုင်တယ်။ သားကောင်ကသစ်ကျူတ်ကိုမမြင်ဘဲနဲ့ရောက်သွားနိုင်တာဖြစ်တယ်။ သားကောင်ကိုလှစ်ခနဲခုန်အုပ်ပြီးဖမ်းမိနိုင်စေဖို့မျှော်ကိုးပြီးချဉ်းကပ်သွားတဲ့အခါမျိုးမှာပေါ့။

◆ Did you know that cheetahs make a chirping sound that is much like a bird's chirp?

◆ *ɪsɪnɔpɔpɪsɪv;
awfɛɪmmalɪmɪltɪpʊftajmɪf
www/v, tɪvɪm
od/v/*

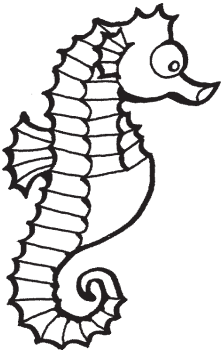

Is a sea horse really a horse?

A sea horse is really a fish, although its head looks like horse head. When threatened, sea horse can change colour almost instantly, from gray or black to bright yellow or purple.

yi/v, h&jri/f (a&e*g) qhvmwu, jri/f [wlygovm/

ပင်လယ်ရေမြင်းရဲ့ခေါင်းဟာမြင်းတစ်ကောင်ရဲ့ခေါင်းနဲ့တူနေပေမဲ့တကယ်တော့ငါးတစ်မျိုးသာဖြစ်တယ်။ အန္တရာယ်တစ်ခုခုကသူတို့ကိုခြိမ်းခြောက်လာပြီး ဆိုရင်သူတို့ရဲ့အရောင်ကိုချက်ချင်းလိုလိုပြောင်းနိုင်တယ်။ မီးခိုးရောင်ဒါမှမဟုတ်အနက်ရောင်ကနေတောက်ပတဲ့အဝါရောင်ဒါမှမဟုတ်ခရမ်းရောင်အဖြစ်ပြောင်းတာဖြစ်တယ်။

♦ Did you know that the female lays her eggs in a pouch on the male's abdomen. The male fertilized the eggs then incubates them in his pouch?

♦ *yi/v, h&jri/f tr [mor&Baw&lt xB&rf
Aluf&lt thv (omy&lt thv) xh&0csv, f
tx&ur&0ub&lt thv xh&f
aum&v;aw&lt tmi&p
w, b&hvmovm/*

Why does an elephant have a trunk?

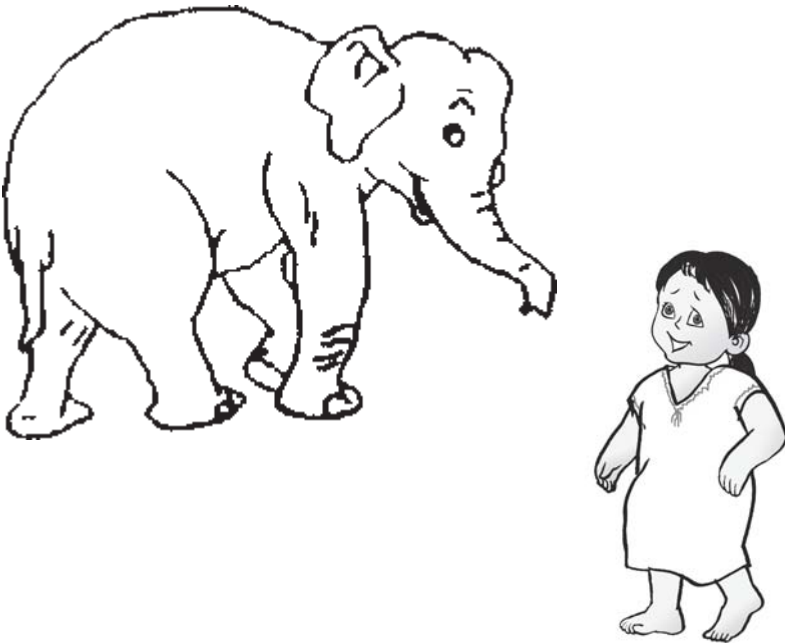
The elephant's trunk is really its nose. An elephant can use its trunk to smell and pick up small objects. The trunk is also useful for drinking and taking baths.

bnhLumi q i fEgarmi f'v m v/

ဆင်ရဲ့နှာမောင်းဟာတကယ်တော့သူရဲ့နှာခေါင်းပါပဲ။ ဆင်တစ်ကောင်ဟာ သူရဲ့နှာမောင်းကိုအနံ့ခံဖို့အတွက်နဲ့သေးငယ်တဲ့ပစ္စည်းလေးတွေကို တောင်မှသူရဲ့နှာမောင်းနဲ့ကောက်ယူနိုင်ပါတယ်။ နှာမောင်းဟာရေ သောက်ခြင်းနဲ့ရေချိုးခြင်းအတွက်လဲအသုံးဝင်ပါတယ်။

◆ Did you know that the elephant is the only animal with four knees?

◆ *w&pæh w&rf q i w p r f w n f o m' l a v; 'f' v, q l v m o d m/*

Where do spiders get the silk they use to make webs?

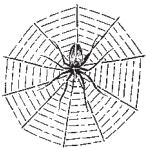
Spider silk comes from a liquid protein produced by glands in spider's abdomen. As the liquid comes out of the four to eight spinnerets on the back of the spider, it dries into a strong thread.

yi luh w[myi luh t d h w & y t o l y k w j t u l b, l u o v l

ပင့်ကူပိုးချည်ကိုပင့်ကူတစ်ကောင်ရဲ့ဝမ်းဗိုက်အတွင်းရှိဂလင်းတွေက နေထုတ်ပေးတဲ့ပရိုတင်းအရည်တစ်မျိုးကနေရရှိတယ်။ ပင့်ကူရဲ့ကျောကုန်းမှာစပင်နရက်လေးခုမှရှစ်ခုအထိရှိတယ်။ အဲဒါတွေကနေအရည်ကိုထုတ်ပေးတယ်။ အဲဒီအရည်ကခြောက်သွားတဲ့အခါခိုင်ခန့်တဲ့အမျှင်လေးတစ်မျှင်ဖြစ်သွားတယ်။

◆ Did you know that spiders have noses on their feet that can pick up the odours of possible prey, predators, or mates?

◆ *yi luh w & f a c g i f [m o l w l h j c z o g a y : r f i y l r t d l e b r s m e z t (l u i h z n) w l l e h w l u t r f, z l t w l u b l v m o b v m /*

Which spiders are poisonous?

All spiders have some form of poison they use to kill their prey. However, most spiders are harmless to humans, even though their bite might be painful.

b, yiubw[mtqy/bv/

ပင့်ကူအားလုံးဟာသူတို့ရဲ့သားကောင်ကိုသတ်တဲ့နေရာမှာသုံးဖို့အတွက်အဆိပ်အနည်းငယ်ရှိကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ပင့်ကူအများစုဟာ လူသားတွေအတွက်အန္တရာယ်မရှိပါဘူး။ သူတို့ရဲ့အကိုက်ခံရတဲ့နေရာကတော့နာကျင်ကောင်းနာကျင်မယ်ဖြစ်ပေမဲ့လူတွေကိုမထိခိုက်ပါဘူး။

- ◆ Did you know that the spiders most poisonous to humans are the brown recluse, the black widow and the Sydney funnel-web?
- ◆ *vbmawt wufit qyftji/q/yiubw[awmba&mi&u/vp/* (brown recluse) *yiub[bvuDpf/yiub[ul* (black widow) *ebpf e[ee, yiub[* (Sydney funnel-web) *jzplw, f q[vmot/m/*

How do snakes swallow their prey?

Snakes often kill prey much larger than they are. They also swallow their prey whole rather than biting and chewing. A snake's jaws are made extremely flexible by a special bone that works like a hinge so the mouth can be opened wide.

a'rəw[mɔlwbmɔumib, mltsoʋ]

မြေတွေဟာမကြာခဏဆိုသလိုသူတို့ထက်ပိုမိုကြီးမားတဲ့သားကောင်ကိုသတ်ဖြတ်ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့သားကောင်ကိုကိုက်ဖြတ်ပြီးဝါးစားတာထက်သားကောင်တစ်ကောင်လုံးကိုမျှချကြတယ်။ မြေတစ်ကောင်ရဲ့မေးရိုးတွေကိုအလွန်အမင်းပျော့ပျောင်းပြီးလွယ်ကူစွာကွေးနိုင်ဆန့်နိုင်တဲ့ထူးခြားတဲ့ အရိုးတစ်ခုနဲ့ဖွဲ့စည်းပြုလုပ်ထားပါတယ်။ အဲဒီအရိုးကပတ္တာတစ်ခုလိုလုပ်နိုင်တဲ့ပါးစပ်ကိုကျယ်ကျယ်ဖွင့်နိုင်ဟန်ရှိတယ်။

◆ Did you know the honeybee kills more people world-wide than all the poisonous snakes combined?

◆ *wunf mltsoʋ mltsoʋ qɔl wu mltsoʋ
obw[nərɔlt qɔl mltsoʋ mltsoʋ
rɔt w, bɔl mltsoʋ mltsoʋ*

Have there ever been any real dragons?

No-the dragons you may have seen in storybooks are magical creatures that never existed, although some dinosaurs may look like dragons. The Komodo dragon from Indonesia is the world's largest lizard. The Komodo dragon can grow to 3.5 meter long and weigh 136 kg.

wu, b*gaubaklov/

နဂါးဆိုတာတကယ်မရှိပါဘူး။ ပုံပြင်စာအုပ်တွေထဲမှာသင်တွေ့ဖူးတဲ့နဂါးတွေဆိုတာဟာဆန်းကြယ်တဲ့သတ္တဝါတွေဖြစ်ပါတယ်။ အချို့ဒိုင်နိုဆောတွေဟာနဂါးနဲ့တူပါတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံကကိုမိုဒိုနဂါးဟာကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးအိမ်မြောင်မျိုးနွယ်စုဝင်သတ္တဝါဖြစ်တယ်။ ကိုမိုဒိုနဂါးဟာအရှည် ၃.၅ မီတာ၊ အလေးချိန် ၁၃၆ ကီလိုဂရမ်အထိကြီးထွားနိုင်ပါတယ်။

◆ Did you know that Komodo Dragons have been recorded taking down 590 kg water buffalo?

◆ *rsivrrfrst&ubib*gwphumil mtav;cdf 590 ubvll&rf
1/5vubvphumiublvutubvfwzwtbv, bqlvmodv/*

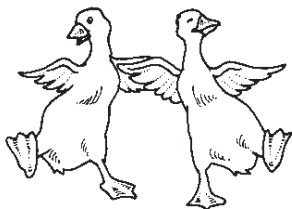

What kind of bird sleeps with one eye open?

Ducks on the outer edges of a group sleep with one eye open. Those in the center of the group confidently close both eyes.

b, f s f s u r s u p t h p z u l w n f e l t y b v l

ဘဲတွေဟာအုပ်စုဖွဲ့ပြီးအိပ်တတ်ကြတယ်။ အုပ်စုရဲ့အစွန်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ဘဲတွေဟာအိပ်ကြတဲ့အခါမျက်စိတစ်ဖက်တည်းသာပိတ်ပြီးအိပ်တတ်တယ်။ ဘဲအုပ်စုရဲ့အလယ်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ဘဲတွေကတော့မျက်စိနှစ်လုံးပိတ်ပြီးစိတ်ချလက်ချအိပ်ကြတယ်။

◆ Did you know a duck's quack doesn't echo anywhere, and no one knows why?

◆ ***b h w & l t n b l f m b, h e & m u l t y l v i l u j c i r l b l / b n a l u m i h y l v i b l u & w m v q l v m u l b, b t f o l l u b l q l v m o d l m /***

What animal never gets sick?

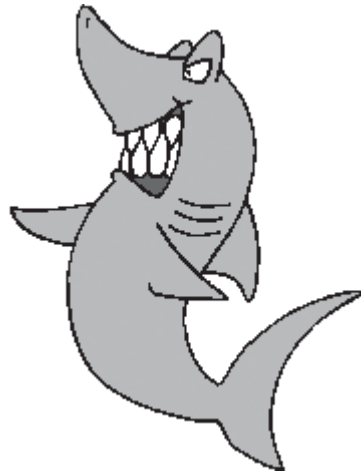
Sharks apparently are the only animals that never get sick. As far as is known, they are immune to every known disease including cancer.

b, ɪwɛstɔrðərəʊmɪ(ɔb)wɪv&præbmɪv&præv/

ငါးမန်းဟာတိရစ္ဆာန်မျိုးထဲမှာဘယ်သောအခါမှရောဂါဝေဒနာမခံစားရတဲ့တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတွေဖြစ်တယ်။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရငါးမန်းဟာကင်ဆာရောဂါအပါအဝင်အခြားရောဂါဝေဒနာတွေကလွတ်ကင်းတယ်။

◆ Did you know that great White Sharks can go as long as three months without eating?

◆ *ɪgrɛfzlaʊ[m 3 v tɔb&tpmɪpmyeEɪv, ɔlɪvmɔd/m/*

What animal freezes its head in ice?

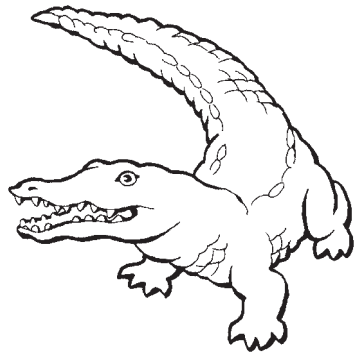
Certain Chinese and American alligators can survive the winter by freezing their heads in ice, leaving their nose out to breath for months on end.

b, lva&paefuol&hcgi{ul&ckrfp{txm,wwbv/

တရုတ်နှင့်အမေရိကန်မိချောင်းခေါင်းတိုများဟာဆောင်းရာသီအချိန်များမှာမိမိတို့ရဲ့ဦးခေါင်းတွေကိုရေခဲထဲမှာစိမ်ထားပြီးနှာခေါင်းကိုအသက်ရှူဖို့အတွက်အပြင်ဘက်ကိုထုတ်ထားပြီးဆောင်းရာသီကာလအဆုံးအထိအသက်ရှင်နေနိုင်ခဲ့တယ်။

◆ Did you know that an alligator cannot stick its tongue out?

◆ *rdcsi{awf[molwlvultjyixlv{xm,vlt&b/qhvmovm/*

How big are ant colonies?

The biggest ant colony was found on the Ishikari Coast of Hokkaido: 306 million worker ants and 1 million queens lived in 45,000 interconnected nests over an area of 2.7 square kilometers.

tMlqlykxubqvtlt ¼ ftpm b, hvmu/bv/

ပုရွက်ဆိတ်အုပ်စုအများဆုံးကိုဟော်ကိုင်းဒို (Hokkaido) မှာရှိတဲ့ Ishikari ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်မှာတွေ့ရှိရတယ်။ ၃၀၆ သန်းကျော်ရှိတဲ့ပုရွက်ဆိတ်လုပ်သားတွေနှင့်ပုရွက်ဆိတ်ဘုရင်မတစ်သန်းကျော်တို့ဟာမြေနေရာ ၂.၇ စတုရန်းကီလိုမီတာမှာဆက်သွယ်နေတဲ့အသိုက်ပေါင်း ၄၅,၀၀၀ ထဲမှာအတူတကွနေထိုင်ကြတယ်။

◆ Did you know that ants never sleep?

◆ *ylxubqvtltvgrstt/b/qhvmot/m/*

Why do ants walk in a line?

When ants find food, they lay down a chemical trail, called a pheromone, so that other ants can find their way from the nest to the food source.

bmalumi kykubqubawweiplypobthlu&wmv/

ပုရွက်ဆိတ်တွေအစာရှာတွေ့တဲ့အခါဖီရာမွန် (pheromone) ဟုခေါ်သောတိရစ္ဆာန်များထုတ်လွှင့်နေတဲ့ဓါတ်သတ္တုလမ်းကြောင်းတွေကိုချထားခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်အခြားပုရွက်ဆိတ်တွေကကသူတို့ရဲ့ အသိုက်မှအစာရှိတဲ့နေရာကိုလမ်းရှာတွေ့ခြင်းဖြစ်တယ်။

◆ Did you know that worker ants may live seven years and the queen may live as long as 15 years?

◆ *ykubqubawweiplypobthlu&wmv/ 7 Ephaustoulshexilypb&ir
rmarEphaygi 15 Ephaustoulshexiluw, bthvmodm/*

How small was the smallest dog?

The smallest dog in history was a tiny Yorkie from Blackburn, England. At two years of age and fully grown he was only 6.3 cm tall by 9.5 cm long. The same size as in the picture below and weighed only 4 ounces.

tao:i, bqlac6[mb, ft 1/4 ft pmxibv/

အင်္ဂလန်ပြည်ကယိုကိုဆိုတဲ့ခွေးကလေးဟာအသေးငယ်ဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ အောက်ပါရုပ်၂ နှစ်အရွယ်မှာအရပ် ၆.၃ ဆင်တီမီတာ သာပဲရှိပြီး ၉.၅ ဆင်တီမီတာအရှည်ရှိတယ်။ ကိုယ်အလေးချိန်ကတော့ ၄ အောင်စပဲရှိပါတယ်။

◆ Did you know that chocolate is poisonous to dogs and too much can even be lethal?

◆ *acmbvul[macfawt wbf qjzplylaopwwlvt xjzpf*
Ellw, bqlvmot/m/

What is the most dangerous wild animal in Africa?

Most people would guess the lion or rhino but hippos have killed more people in Africa than any other wild animal.

tɪz & ʌnɪb, ˌhɪpəˈpæɪ ˈmʌrɪŋqʌl Eɪm, ˈhɒp/

လူအများကခြင်သောနို့ကြွေလို့ထင်ကြပေမဲ့အာဖရိကမှာရှိတဲ့လူတွေကို အများဆုံးသတ်တဲ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေကတော့ရေမြင်းဖြစ်ပါတယ်။

◆ Did you know that mosquitoes kill more people every year than any other animal?

◆ *ʃi ˈhɒp ˈmʌrɪŋqʌl Eɪm, ˈhɒp/*
awɪk ʌl ˈhɒp ˈmʌrɪŋqʌl
owɪk ʌl, ˈhɒp ˈmʌrɪŋqʌl/

How small is the smallest winged insect?

The world's smallest winged insect, the Tanzanian parasitic wasp, is smaller than the eye of a housefly.

*avmi/ly/ly/bumi hwb/ht ao; q/ht aumi/ mt ¼; ft
pm/b, hvmu/bv/*

ကမ္ဘာပေါ်မှာတောင်ပံအသေးငယ်ဆုံးပိုးကောင်ဟာနကျယ်ကောင်
ဖြစ်ပြီးအိမ်မှာတွေ့ရတဲ့ယင်ကောင်ထက်ပိုပြီးသေးငယ်ပါတယ်။

- ◆ Did you know that the typical housefly cruises at 8 km/hr?
- ◆ *t/htaw/wh i humi/ mvem/DB u/htvmy/befE/llw, f
q/htmod/m/*

How can you help a cow to produce more milk?

Many tests have shown that most cows give more milk when they listen to music. Today in many dairies around the world, farmers have stereo systems installed in their barns to play music to there cows.

စမ်းသပ်စစ်ဆေးချက်အရနွားတွေကိုတေးဂီတနားထောင်ပေးစေခြင်းနဲ့နို့ထုတ်လုပ်မှုပိုပြီးလုပ်ဆောင်နိုင်ပါတယ်။ ယနေ့ကမ္ဘာပေါ်မှာနို့ထွက်ပစ္စည်းများ (နို့၊ နို့ဆီ၊ ဒိန်ခဲ) ထွက်ရှိပြီးလယ်သမားတွေဟာတေးသံအတွက်စတူရီယိုစက်များကိုနွားတင်းကုပ်မှာတပ်ဆင်ပေးထားပါတယ်။

◆ Did you know that a cow gives nearly 200,000 glasses of milk in her lifetime?

◆ စမ်းသပ်စစ်ဆေးချက်အရနွားတစ်ကောင်က ၂၀၀,၀၀၀ ခန့်လောက် နို့ထုတ်လုပ်နိုင်ပါတယ်။

How many different kinds of animal are there?

Scientists estimate that there are currently 1.4 million animal species that they know about but believe there may be as many as 30 million on the planet.

wəˈpiːərs ʰaygiʃb, ʰvmuʃbʌvʃ

သိပ္ပံပညာရှင်တွေကအခုအချိန်မှာတိရစ္ဆာန်အမျိုးပေါင်း ၁.၄ သန်းရှိကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပေမဲ့လည်းကမ္ဘာပေါ်မှာတိရစ္ဆာန်မျိုးပေါင်းသန်း ၃၀ ကျော်ရှိမယ်ဟုခန့်မှန်းယူဆကြတယ်။

◆ Did you know that for every person there are roughly 200 million insects?

◆ *yɒfrɔːtsɪtmjɪzɪvʌpə, mʌfrɪtɪsqʊərʰaygiʃoʊf 200 aʊsʌv, ʰvmɒdʌm/*

How far can a kangaroo jump?

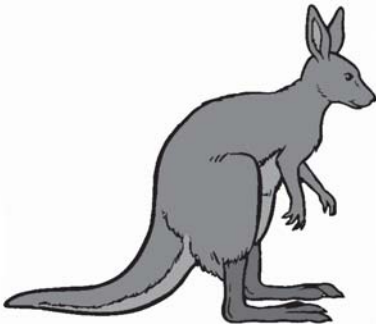
Kangaroos vary greatly in size. The smallest is the musky rat kangaroo which is about the size of a rabbit. The largest is the 1.5 m tall red kangaroo which weighs about 60 kg. Large kangaroos reach a running speed of 64 kph, with leaps as long as 5 m.

omylkhumi f mb, hvmuft uht a0; t xdkElbv/

သားပိုက်ကောင်တွေဟာကြီးမားတဲ့အရွယ်အစားရှိပါတယ်။ အသေးငယ်ဆုံးသားပိုက်ကောင်ရဲ့အရွယ်အစားဟာကြွက်ကတိုင်းအရွယ်လောက်ရှိပါတယ်။ အကြီးဆုံးသားပိုက်ကောင်ရဲ့အရွယ်အစားကတော့အရှည်ဟာ ၁.၅ မီတာရှိပြီးကိုယ်အလေးချိန်ဟာ ၆၀ ကီလိုဂရမ်ရှိပါတယ်။ ပြီးတော့တစ်နာရီကို ၆၄ ကီလိုမီတာပြေးနိုင်ပြီး ၅ မီတာခုန်လွှားနိုင်ပါတယ်။

◆ Did you know that if you lift a kangaroo's tail off the ground it can't hop? They use their tail for balance.

◆ *omylkhumi & t h p u h x m r, b q i b l w l t e h y g u h j r; v h; v l r & y g b l q h v m o d m / t h p l m o l w l t e h y g u h j r; v h; z l t w l f c s i t e h y; x m v m j z p l w, f*

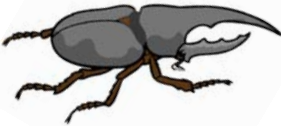

What is the strongest animal the world for it's size?

A rhinoceros beetle can support up to 850 times its own weight on it's back. That would be the equivalent of a man carrying 76 cars around on his back.

urθay:rθit iθm tθuθm qθyθaumiθ[mθmyθaumiθ]

နွားချေးပိုးမျိုးတွေဟာသူ့ရဲ့ကျောကုန်းပေါ်မှာသူ့ရဲ့အလေးချိန်ထက် အဆ ၈၅၀ လေးတဲ့အလေးချိန်ကိုမနိုင်တယ်။ ဒါဟာယောက်ျား တစ်ဦးကသူ့ရဲ့ကျောကုန်းပေါ်မှာကား ၇၆ စီးထမ်းထားတာနဲ့တူ တယ်။

◆ Did you know that one in four animals on our planet is a beetle?

◆ *urθay:rθiwθpθeθv;aumiθxθwθpθaumiθ[nEθacsyθ awθzθpθw, θqθvmodθmθ/*

Why do some creatures become extinct?

When a species dies out it disappears forever. Humans are often responsible for hunting and killing some animals to extinction, like the passenger pigeon, the last of which died in a zoo.

bmamuitcswdgaufshodofon&ov/

အချို့သတ္တဝါအမျိုးအစားမျိုးစိတ်တွေ၊ မျိုးသုဉ်းသွားရင်ကမ္ဘာပေါ်ကနေ ထာဝရပျောက်ကွယ်သွားပါတော့မယ်။ တချို့သတ္တဝါတွေကိုမျိုးသုဉ်း သွားတဲ့အထိအမဲလိုက်၊ သတ်ဖြတ်ကြတာဟာ (သတ်ဖြတ်တဲ့) လူ သားတွေမှာတာဝန်ရှိပါတယ်။ ဥပမာ -- ဆိုရရင်ခရီးဝေးပြန်နိုင်တဲ့အ မေရိကန်တောခိုရိုင်းမျိုးတွေလိုပေါ့။ အဲဒီငှက်တွေရဲ့နောက်ဆုံးမျိုးဆက် ငှက်ဟာ၊ တိရစ္ဆာန်ရုံတစ်ခုမှာသေဆုံးခဲ့ရပါတယ်။

◆ Did you know that on average another plants or animal becomes extinct every 20 minutes?

◆ *urthay:rtiopfiwpyiēlv&pælvphumil mytrfciftm jzitrēpf20 twtfaoqfshodw, tqlvmoldm/*

